

Model podpory interakcie novorodenca s prostredím ako významný faktor pri poskytovaní starostlivosti

Galková, Matulníková
Viedeň, Trnava

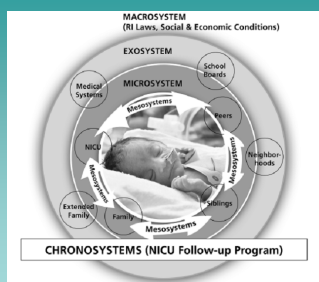
Novorodenec v prostredí NICU

„Dieťa je rozvíjajúci sa dynamický celok, ktorý je v určitej časovej dimenzii vo vzájomnej interakcii s prostredím.“

(Bronfenbrenner, 1998, 1990)

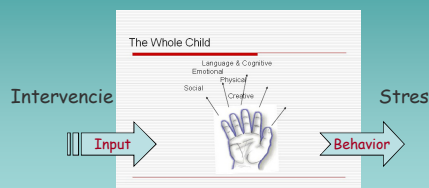
Novorodenec v prostredí NICU

Ecology of Neonatal Development (Bronfenbrenner, 1998. VanVleet, 2010)

Novorodenec v prostredí NICU Mikrosystém

Potreby a správanie novorodenca

Integrácia rodičov do starostlivosti

(Bronfenbrenner, 1998. VanVleet, 2010)

Novorodenec v prostredí NICU Mikrosystém

„Zmyslové vnímanie a senzomotorické schopnosti umožňujú nezrelému novorodencovi naviazať sa a vytvárať vzťahy s okolím.“ (Friedrich, 1997)

„Rodina ako mikrosystém sa najviac podieľa na vývoji osobnosti dieťaťa.“ (Bronfenbrenner, 1998)

„Kognitívny vývoj novorodenca prebieha v procese integrácie, ktorá závisí od aspektov starostlivosti, personalizácie a realizácie.“

Vplyvom prostredia prechádza novorodenec od štádia absolútnej a relatívnej závislosti až k nezávislosti.“ (Sparshott, 2009)

Novorodenec v prostredí NICU Mikrosystém

„Emocionálny vývoj dieťaťa ovplyvňuje sociálne prostredie, temperament, proces poznávania, vnímania a pozornosti a kvalita starostlivosti. Tieto faktory určujú úroveň interakcie (synchronizácie) medzi rodičmi a dieťaťom.“

„Chýbanie materskej starostlivosti, nedostatok podnetov a empatie spôsobuje nekontrolované správanie dieťaťa.“

„Dieťa je „sociálny organizmus“, ktorý je od začiatku v interakcii s osobou, ktorá sa o neho stará.“

(Sparshott, 2009)

Faktory prostredia v procese podpory vzájomnej interakcie

- Nezrelý novorodenec
- Rodičia nezrelých novorodencov
- „Nepriateľské“ prostredie NICU
- Ošetrovateľská starostlivosť

Nezrelý novorodenec v prostredí NICU

„Monitorovanie správania novorodenca a jeho reakcií na podnety z prostredia vytvára empirickú bázu jeho biologických, emocionálnych a kognitívnych potrieb.“

(Meijssen, 2010)

„Assessment of Preterm Infants Behaviour (ABIP) - formulár posudzovania správania novorodenca ako rámec pre podporu rodičov:

- pomáha im rozpoznať komunikačné kanály a správanie dieťaťa
- podporuje ich v posilňovaní samoregulačného správania dieťaťa
- zvyšuje kvalitu interakcií rodič - dieťa

(Hedlund, 2003)

Rodičia nezrelých novorodencov

Potreby rodičov:

- presné informácie a začlenenie rodičov do starostlivosti
- ochrana novorodenca pred overstimuláciou a sledovanie správania novorodenca
- kontakt s dieťaťom
- pozitívne vnímanie rodičia
- individualizovaná starostlivosť
- terapeutický vzťah s ošetroujúcim personálom

(Cleveland, 2008)

Rodičia nezrelých novorodencov

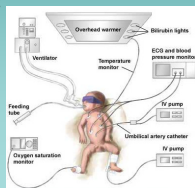
Ošetrovateľské intervencie z hľadiska podpory rodičov:

- emocionálna podpora
- pomoc pri vykonávaní základnej starostlivosti
- príjemné prostredie jednotky intenzívnej starostlivosti
- edukácia rodičov aktívnou účasťou na starostlivosti

(Cleveland, 2008)

Prostredie NICU

- Iatrogénne inzulty a traumatizujúca starostlivosť
- Nezvyčajné, „nepriateľské“ prostredie - ostré svetlo, hluk, nezvyčajné vône, nestála teplota
- Sťažená možnosť pohybu v dôsledku nedostatku svalovej sily
- Strata hraníc a vnímania vlastného tela
- Neprirodzená, nefyziologická poloha tela
- Pocity hladu, smádu a bolesti

Starostlivosť o nezrelého novorodenca v prostredí NICU

- intervencie zamerané na uspokojenie jeho potrieb
- pochopenie novorodenca v jeho vlastnom prostredí
- stanovenie krátkodobých a dlhodobých cieľov pre dieťa a rodičov
- integrácia rodičov do plnenia cieľov a možnosť podieľať sa na starostlivosti
- The Nurse-Parent Support Tool (NPST)
- vytvorenie optimálneho prostredia pre maximálne využitie potenciálu dieťaťa a rodičov

(Sparshott, 2009)

Integrácia rodičov do starostlivosti o dieťa v prostredí NICU

Podpora a pomoc rodičom v prenatálnej fáze:

- kontakt s NICU ešte pred narodením dieťaťa
- spolupráca v multidisciplinárnom tíme
- starostlivosť zameraná na rodinu, posilnenie kompetencií rodičov
- informácie o prostredí NICU
- podpora dojčenia
- podpora rodičov a súrodencov novorodenca na NICU
- návšteva NICU podľa rozhodnutia rodičov

(Christ-Steckhan, 2005)

Integrácia rodičov do starostlivosti o dieťa v prostredí NICU

Podpora a pomoc rodičom bezprostredne po narodení dieťaťa:

- gratulácia/fotografia dieťaťa
- priestor pre spracovanie emócií a vlastnej úlohy rodiča
- poukázanie na osobnosť a jedinečnosť dieťaťa
- „Primárny a sekundárny“ bonding
- informácie o priebehu starostlivosti na oddelení
- informácie o dojčení a odstriekavaní MM
- prvé posúdenie kompetencií rodičov
- príprava rodičov na návštevu dieťaťa na NICU

(Christ - Steckhan, 2005)

Integrácia rodičov do starostlivosti o dieťa v prostredí NICU

Pri prvom kontakte a komunikácii s dieťaťom:

- Audítna stimulácia hlasom matky
- Taktálna stimulácia dotykom a polohovaním

V priebehu starostlivosti:

- Kontinuálne posilňovanie kompetencií rodičov
- „Bedside Teaching“
- Ošetrovateľské intervencie bazálnej starostlivosti
- Ošetrovateľské intervencie špeciálnej starostlivosti

Integrácia rodičov do starostlivosti o dieťa v prostredí NICU

- masáže a hladenie
- polohovanie
- bazálna stimulácia
- kinestetický model starostlivosti
- kľokankovanie
- Dojčenie (MBFHI)

Integrácia rodičov do starostlivosti o dieťa v prostredí NICU

Koncept prepustenia novorodenca do domáceho prostredia v klinickej starostlivosti:

- posilnenie kompetencií rodičov v dennej starostlivosti
- usmerňovanie rodičov pri kúpaní, masážach a dojčení
- špeciálne poradenstvo
- orientácia rodičov na podporné skupiny rodičov a kurzy starostlivosti o deti

„Príprava na prepustenie začína pri prijatí nezrelého novorodenca a starostlivosť sa nekončí prepustením do domácej starostlivosti.“

(Christ-Steckhan, 2005)

Integrácia rodičov do starostlivosti o dieťa v prostredí NICU

V následnej starostlivosti v domácom prostredí:

- možnosť informovať sa telefonicky
- opakované stretnutia rodičov pri rôznych príležitostiach
- návštevy detských sestier v domácom prostredí
- sledovanie psychomotorického vývoja dieťaťa v ambulanciách špecializovanej starostlivosti, aktívne vyhľadávanie regulačných porúch
- podpora rodičov v krízových intervenčných centrách

Integrácia rodičov do starostlivosti o dieťa v prostredí NICU

- Priestorové a organizačné usporiadanie NICU
- Rozvrh klinickej starostlivosti a synchronizácia návštev
- Kontinuálna individuálna starostlivosť metódou PN
- Orientácia na podporné skupiny, skupiny rodičov nezrelých detí
- Izba pre rodičov pri NICU
- Hotel pre rodičov v blízkosti kliniky
- Infraštruktúra v prostredí kliniky
- Podpora a pomoc detskej sestry v domácom prostredí
- Klinické poradenstvo rodičom

Primary Nursing v prostredí NICU

Primary Nursing v prostredí NICU

Proces interakcie medzi novorodencom, rodičmi a ošetrovateľským personálom.

Ošetrovateľský personál:

- odborné vedomosti a zručnosti
- samostatnosť a zodpovednosť
- kontinuita v koordinácii starostlivosti
- pravý záujem a podpora rodičov
- akceptácia rodičov ako partnerov v ošetrovateľskej starostlivosti

„Žiadna spoločnosť neudrží pri živote osamelého jedinca, ak chýba citlivosť, motivácia a podpora v pomoci a starostlivosti o túto ľudskú bytosť.“
(Bronfenbrenner, 1998, 1990)

Ďakujem za pozornosť